fi tăgăduită. Argumentele care se aduc astăzi în favoarea existenței limbii balto-slave comune sînt cu mult mai convingătoare și mai numeroase decît obiecțiile. Numai admițînd ca reală existența unei perioade de comunitate a strămoșilor slavilor și balților, vom fi în stare să explicăm în mod just originea inovațiilor atît de caracteristice ambelor grupuri. În felul acesta, poziția specifică a balto-slavei în clasificarea genealogică a limbilor indo-europene capătă o interpretare cu mult mai apropiată de realitatea istorică, arheologică, etnică și lingvistică. Evident, asemănările dintre ele nu pot fi puse numai pe seama faptului că atît slava cît și baltica provin din același izvor — din indo-europeana primitivă [22]. Cu atît mai puțin este de presupus ca aceste trăsături comune să fie rezultatul unor evoluții paralele, independente, autonome.

Cum se prezintă, în schimb, situația cu limbile italo-celtice pentru care, de asemenea, s-a pus problema existenței unei epoci de comunitate lingvistică? [23] Emisă în secolul trecut de C. Lottner, ipoteza aceasta a fost împărtășită, între alții, de G. Dottin, H. Hirt, S. Feist și, mai ales, de A. Meillet [24]. Dar argumentele care ar pleda pentru italo-celtică, pe de o parte, sînt incomparabil mai puține și mai neînsemnate decît cele invocate de adepții unității balto-slave, iar pe de alta, pierd din greutate, dacă le privim în lumina noilor descoperiri indo-europene [25].

Cercetarea atentă a concordanțelor lingvistice balto-slave ne întărește convingerea că ele constituie rezultatul interferenței îndelungate dintre cele două triburi, după desprinderea lor din indo-europeana comună [26]. Elementele caracteristice se manifestă deopotrivă în sistemul fonetic, în structura gramaticală, în derivare și, mai cu seamă, în domeniul vocabularului. Pe unele din ele ne propunem să le analizăm aici.

7. *1.* Vocalele *ă* și *ŏ* moștenite din indo-europeană au dat în perioada balto-slavă *a*. Aceeași soartă a avut-o și *ə* [27]. Ulterior *a* trece, în limbile slave, la *o* [28]. Cîteva exemple: v. pr. *ackis* (ochi), lit. *akìs*, let. *acs*, v.sl. око; v. pr. *assis* (osie), lit. *ašìs*, let. *ass*, v.sl. ось; v.pr. *naktin* (noapte), lit. *naktìs*, let. *nakts*, v.sl. нощь, r. *ночь;* lit. *ariù* (ar), let. *art* (a ara), v.pr. *arloys* (plugar,

[22] Vezi și S. B. Bernstein, *Балто-славянская языковая сообщность*, în *Славянская филология*, I, 1958, p. 46.

[23] Chestiunea este discutată pe larg de A. Meillet în *Esquisse d'une histoire de la langue latine*, Paris, 1928, pp. 16—17. Vezi și: *Les dialectes indo-européens*, Paris, 1908; ed. a II-a, 1922; *Introduction à l'étude comparative des langues indo-européennes*, ed. VIII, Paris, 1937.

[24] A. Meillet a susținut ipoteza comunității italo-celtice chiar și atunci cînd faptele hitite și cele toharice dovedeau că nu poate fi vorba de inovații, ci de menținerea unor trăsături arhaice moștenite din protoindo-europeană.

[25] Asupra lor vom reveni ulterior (pp. 93, 101).

[26] Numai în felul acesta s-ar putea elimina subiectivismul, care, după părerea lui W. K. Mathews, joacă un anumit rol în concepția adepților comunității lingvistice balto-slave. Vezi W. K. Mathews, *op. cit.*, p. 43.

[27] Dintre lucrările recente care tratează soarta lui *ə* (schwa indogermanicum) vezi: *Вопросы методики сравнительно-исторического изучения индоевропейских языков*, Изд-ство АН СССР, Moscova, 1956, pp. 155—158; J. Kuryłowicz, *L'apophonie en indo-européen*, Wrocław, 1956, pp. 166—252.

[28] În legătură cu aceasta vezi J. S. Otrębski, *Славяно-балтийское языковое единство*, «Вопросы языкознания», nr. 5, 1954, p. 28. Teza lingvistului polonez este combătută de S. B. Bernstein (*Балто-славянская языковая сообщность*, p. 52). În orice caz e caracteristic faptul că atît în limbile slave cît și în cele baltice *a*, *o* și *ə* s-au contopit. Acest proces este inclus și de alți învățați în categoria inovațiilor balto-slave. Vezi, de pildă, O. Hujer, *Введение в историю чешского языка* (traducere după ediția a treia cehă), Moscova, 1953, p. 44.